

A

**CCE RR
UNREVISED
FULL SYLLABUS**

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಲಿ,
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 003

**KARNATAKA SCHOOL EXAMINATION AND ASSESSMENT BOARD,
MALLESHWARAM, BENGALURU - 560 003**

ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ, ಜೂನ್, 2023

S.S.L.C. EXAMINATION, JUNE, 2023

**ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು
MODEL ANSWERS**

ದಿನಾಂಕ : 16. 06. 2023]

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **67-S**

Date : 16. 06. 2023]

CODE NO. : **67-S**

ವಿಷಯ : ತೃತೀಯ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ

Subject : Third Language — SANSKRIT

तृतीयभाषा — संस्कृतम्

(ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಶಾಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Regular Repeater)

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 80

[Max. Marks : 80

ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನ
I.	समुचितोत्तरचयनप्रश्नानाम् उत्तराणि ।	8 × 1 = 8
1.	'पर्वतः' अस्य समानार्थकं पदम् इदं भवति । (A) विपिनम् (B) अद्रिः (C) कमलम् (D) जलम् उत्तरम् : (B) अद्रिः	1

[Turn over

67-S

2

CCE RR

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
2.	<p>'आदरः' अस्य विरुद्धार्थकं पदम् इदं भवति ।</p> <p>(A) सादरः (B) सोदरः</p> <p>(C) अनादरः (D) बधिरः</p> <p>उत्तरम् : (C) अनादरः</p>	1
3.	<p>'ग्रन्थालयः' अत्र एषा विभक्तिः अस्ति ।</p> <p>(A) प्रथमाविभक्तिः (B) द्वितीयाविभक्तिः</p> <p>(C) तृतीयाविभक्तिः (D) चतुर्थीविभक्तिः</p> <p>उत्तरम् : (A) प्रथमाविभक्तिः</p>	1
4.	<p>'भवति' अत्र एषः लकारः अस्ति ।</p> <p>(A) लट्लकारः (B) लुट्लकारः</p> <p>(C) लृट्लकारः (D) लोट्लकारः</p> <p>उत्तरम् : (A) लट्लकारः</p>	1
5.	<p>'अश्नामि' अत्र एषः पुरुषः वर्तते ।</p> <p>(A) प्रथमपुरुषः (B) मध्यमपुरुषः</p> <p>(C) उत्तमपुरुषः (D) अन्यपुरुषः</p> <p>उत्तरम् : (C) उत्तमपुरुषः</p>	1
6.	<p>समूहेतरपदम् इदं भवति ।</p> <p>(A) भवदीयः (B) मध्यमः</p> <p>(C) गुणवान् (D) ततः</p> <p>उत्तरम् : (D) ततः</p>	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
7.	छात्रः पाठं पठति । अत्र रेखाङ्कितपदस्य कारकम् इदं भवति । (A) कर्तृकारकम् (B) सम्प्रदानकारकम् (C) करणकारकम् (D) कर्मकारकम् उत्तरम् : (D) कर्मकारकम्	1
8.	'कर्तुम्' अत्र एषः प्रत्ययः वर्तते । (A) शतृ प्रत्ययः (B) तुमुन् प्रत्ययः (C) शानच् प्रत्ययः (D) क्त्वा प्रत्ययः उत्तरम् : (B) तुमुन् प्रत्ययः	1
II.	चतुर्थं पदं लिखत ।	4 × 1 = 4
9.	जानकी — सीता :: दाशरथिः — । उत्तरम् : श्रीरामः ।	1
10.	मद्रराजः — शल्यः :: अङ्गराजः — । उत्तरम् : कर्णः ।	1
11.	गीताचार्यः — श्रीकृष्णः :: पार्थः — । उत्तरम् : अर्जुनः ।	1
12.	जलम् — शुष्यति :: पादपाः — । उत्तरम् : निपतन्ति ।	1
III.	एकवाक्येन उत्तरं लिखत ।	4 × 1 = 4
13.	विश्वसंस्कृतपुस्तकमेला कुत्र सम्पन्ना ? उत्तरम् : विश्वसंस्कृतपुस्तकमेला बेङ्गलूरुनगरे सम्पन्ना ।	1
14.	अपूर्णाणि राजगोपुराणि केन निर्मितानि ? उत्तरम् : अपूर्णाणि राजगोपुराणि जक्कणाचारि नाम्ना अमरशिल्पिना निर्मितानि ।	1
15.	पठनार्थं का आवश्यकी ? उत्तरम् : पठनार्थं एकाग्रता आवश्यकी ।	1
16.	कः इन्दु क्षीरनिधाविव प्रसूतः ? उत्तरम् : दिलीपः इन्दुः क्षीरनिधाविव प्रसूतः ।	1

[Turn over

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
IV.	द्वित्रैः वाक्यैः उत्तरं लिखत ।	4 × 2 = 8
17.	विश्वसंस्कृतपुस्तकमेलायां के के अंशाः आसन् ? उत्तरम् : विश्वसंस्कृतपुस्तकमेलायां नानाविधग्रन्थानाम् आपणाः, अनेकाः चित्रप्रदर्शिन्यः, मनोरञ्जन-कार्यक्रमाः, संस्कृतग्रामः, खाद्यापणाः, स्पर्धावल्यः शताधिकनूतनग्रन्थलोकार्पणम् इत्यादयः विविधाः कार्यक्रमाः आसन् ।	2
18.	मेलुकोटेक्षेत्र आकर्षकस्थानानि कानि ? उत्तरम् : मेलुकोटेक्षेत्र कल्याणीतीर्थम्, अक्कनकोळ, तङ्गियकोळ, रायगोपुरम्, एकशिलानिर्मिताः ६० पादपरिमितोन्नताः निराधाराः चत्वारः स्तम्भाः इत्यादीनि आकर्षकस्थानानि सन्ति ।	2
19.	ग्रन्थालयस्य ग्रन्थपालः किम् अचिन्तयत् ? उत्तरम् : ग्रन्थालयस्यग्रन्थपालः एवम् अचिन्तयत् । “एषः अग्रवण्डानन्दः मां पीडयितुम् एव आगच्छति । अन्यथा एकेन दिनेन पुस्तकं कथं पठितुं शक्यते ?” इति ।	1 1
20.	पञ्च अचोरहरणीयानि कानि ? अथवा कालान्तरे कानि विनश्यन्ति ? उत्तरम् : शीलं, शौर्यम्, अनालस्यं, पाण्डित्यं, मित्रसङ्ग्रहः इति पञ्च अचोरहरणीयानि सन्ति । अथवा कालान्तरे शिक्षा क्षयं गच्छति । सुबद्धमूलाः पादपाः निपेतन्ति । जलस्थानगतं जलं शुष्यति ।	1 1 1 1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
VIII.	लक्षणं विलिख्य अलङ्कारस्य नाम लिखत ।	1 × 2 = 2
24.	सोमदत्तः अभिमन्युः इव शूरः । उत्तरम् : लक्षणम् : उपमा यत्र सादृश्यलक्ष्मीरुल्लसति द्वयोः । अलङ्कारस्य नाम : उपमालङ्कारः ।	1 1
IX.	यथानिर्देशम् उत्तरं त्रिचतुरैः वाक्यैः लिखत ।	2 × 3 = 6
25.	“भवतः का गतिः भवेत्” ? कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ? उत्तरम् : ‘मिथ्याभिमानः’ इति पाठः । कृष्णः अवदत् । अर्जुनम् अवदत् ।	1 1 1
26.	“जित्वा पृथिवीं ददामि” । कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ? उत्तरम् : ‘दाने सर्वं प्रतिष्ठितम्’ इति पाठः । कर्णः अवदत् । इन्द्रम् अवदत् ।	1 1 1
X. 27.	सन्धिं विभज्य नाम लिखत । a) बालस्तत्र b) देवालयः c) हरिरेव । उत्तरम् : a) बालः + तत्र = बालस्तत्र → विसर्गसन्धिः । b) देव + आलयः = देवालयः → सवर्णदीर्घसन्धिः । c) हरिः + एव = हरिरेव → विसर्गसन्धिः ।	1 × 3 = 3 1 1 1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
XI.	प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दो नाम लिखत ।	1 × 3 = 3
28.	‘मनसि वचसि काये पुण्यपीयूषपूर्णाः’ । उत्तरम् : नगणः नगणः मगणः यगणः यगणः UUU UUU --- U-- U-- मनसि वचसि काये पुण्यपीयूषपूर्णाः छन्दोनाम : मालिनी ।	1 1 1
XII.	कवेः देश-काल-कृतीनां विषये त्रिचतुरैः वाक्यैः उत्तरं लिखत ।	1 × 3 = 3
29.	भोजराजः । अथवा डा. बा.श्री. रामकृष्णराव् । उत्तरम् : कविः : भोजराजः । देशः : मालवदेशः । कालः : एकादशशतकम् । कृतयः : तत्वप्रकाशः, सरस्वतीकण्ठाभरणम्, शृङ्गारप्रकाशः, सिद्धान्तसङ्ग्रहः, सुभाषितप्रबन्धः, समराङ्गण सूत्रधारः । (कमपि कृतिद्वयम्) अथवा	1 1 1

ಪ್ರಶ್ನ ಸಂಖ್ಯಾ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನಮ್
	<p>ಕವಿ: : ಡಾ. ಬಾ. ಶ್ರೀ. ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾವ್ ।</p> <p>ದೇಶ: : ಬಾಸೂರು, ತರಿಕೇರೆ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರುಮಂಡಲಮ್ ಕರ್ನಾಟಕಮ್ ।</p> <p>ಕಾಲ: : ಕ್ರಿಂಶಂ 1952 ತ: 2007</p> <p>ಕೃತಯ: : ಪದ್ಯಮಣಿಮಾಲಾ, ಗದ್ಯರತ್ನಮಂಜುಷಾ, ತಿಲೋತ್ತಮಾ, ಹಾಸ್ಯಮಧುಬಿನ್ದವ:, ರಸಹೃದಯತನ್ತ್ರಮ್, ಗದ್ಯಲೇಖಾವಳಿ, ವಿದುರನೀತಿ:, ಛಾಂಪುಕವನೀತಿ: । (ಕಮಪಿ ಕೃತಿಢ್ವಯಮ್)</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
XIII.	<p>ಪದ್ಯಪಾಠಸ್ಯ ನಾಮ ಉಲ್ಲಿಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಪಂಚಘೈಃ ವಾಕ್ಯೈಃ ಕರ್ನಾಟಕಭಾಷಯಾ, ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷಯಾ, ಆಡ್ಗಲಭಾಷಯಾ ವಾ ಲಿಖತ ।</p>	3 × 3 = 9
30.	<p>ಚತುರ್ವಿಧಾ ಭಜಂತೆ ಮಾಂ ಜನಾಸ್ಸುಕೃತಿನೋಽರ್ಜುನ । ಆತೌಜಿಜ್ಞಾಸುರರ್ಥಾರ್ಥಿ ಜ್ಞಾನಿ ಚ ಭರತರ್ಷಭ ॥</p> <p>ಉತ್ತರಮ್ :</p> <p>ಈ ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು 'ಜೀವನಯೋಗ:' ಎಂಬ ಪದ್ಯಪಾಠದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.</p> <p>ಹೇ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅರ್ಜುನ! ದುಃಖದಲ್ಲಿರುವವನು, ಜ್ಞಾನಾಭಿಲಾಷಿಯು, ಐಹಿಕಭೋಗಾಪೇಕ್ಷಿಯು ಹಾಗೂ ಪಂಡಿತರೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸುತ್ತಾರೆ.</p>	<p>1</p> <p>2</p>
31.	<p>ಶೈಶವೇಽಭ್ಯಸ್ತ ವಿಧಾನಾಂ ಯೌವನೇ ವಿಷಯೈಷಿಣಾಮ್ । ವಾರ್ಧಕೇ ಮುನಿವೃತ್ತಿನಾಂ ಯೋಗನಾಂತೆ ತನುತ್ಯಜಾಮ್ ॥</p> <p>ಉತ್ತರಮ್ :</p> <p>ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು 'ಇಂದ್ರ: ಕ್ಷೀರನಿಧಾವಿವ' ಎಂಬ ಪದ್ಯಪಾಠದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.</p> <p>ರಘುವಂಶದ ರಾಜರು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಋಷಿ ಸದೃಶ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಜೀವನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.</p>	<p>1</p> <p>2</p>

ಪ್ರಶ್ನ ಸಂಖ್ಯಾ	ಉತ್ತರಾಣಿ	ಅಂಕ ವಿಭಜನಮ್
32.	<p>ಹಿಮಾಲಯೋ ನಃ ಪೂಜ್ಯಶಶಿಲಃ ಪೂಜ್ಯನದೀ ಸಾ ಗಙ್ಗಾಮ್ಬಾ ಸಾಹಿತ್ಯಂ ನಸ್ಸಙ್ಗೋತಮಪಿ ಭಾಷಾ ಭೇದಽಪ್ಯೇಕಮಿಹ </p> <p>ಉತ್ತರಮ್ : ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು 'ಸನಾತನೀ ನೋ ಬಧ್ನಾತಿ' ಎಂಬ ಪದ್ಯಪಾಠದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತವು ಪೂಜನೀಯವಾಗಿದೆ. ಗಂಗಾಮಾತೆಯು ಪೂಜ್ಯ ನದಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳಿದ್ದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುತ್ತವೆ.</p>	1 2
XIV. 33.	<p>पद्यपाठस्य नाम विलिख्य पद्यं पूरयत । गुरवे । नमः ॥</p> <p>उत्तरम् : पद्यपाठस्य नाम — प्रणतिः । गुरवे सर्वलोकानां भिषजे भवरोगिणाम् । निधये सर्वविद्यानां दक्षिणामूर्तये नमः ॥</p>	1 × 3 = 3 1 2
XV. 34.	<p>दशवाक्यैः उत्तरं कर्नाटकभाषया, संस्कृतभाषया, आङ्ग्लभाषया वा लिखत । भारतस्य विविधतायाम् एकतां वर्णयत ।</p> <p>उत्तरम् : ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರ ಭಾಷೆ, ವೇಷ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಮತಧರ್ಮ, ರೀತಿನೀತಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದರೂ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಅಂಶಗಳು ಇರಬೇಕು.</p>	2 × 4 = 8 4

[Turn over

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
35.	<p>‘उभयभारती भारतस्य आदर्शनारी’ इति विषयं सङ्ग्रह्य लिखत ।</p> <p style="text-align: center;">अथवा</p> <p>‘विक्रमः वेतालश्च’ इति कथां सङ्ग्रह्य लिखत ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>ಮಂಡನಮಿತ್ರರ ಮತ್ತು ಉಭಯ ಭಾರತಿಯವರ ಸಂಸಾರ, ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ನಗರದ ವಿಶೇಷತೆ, ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಮಂಡನಮಿತ್ರರಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆದ ವಾದ, ಚರ್ಚೆ... ಉಭಯಭಾರತಿಯವರ ನಿಪ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾದ ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಂಡನ ಮಿತ್ರರ ಸೋಲು, ಸಂನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕಾರ, ಉಭಯ ಭಾರತಿಯವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಶಂಕರರಿಂದ ಕುಲಪತಿ ಸ್ಥಾನ ಪ್ರದಾನ, ಉಭಯಭಾರತಿಯವರಿಂದಾದ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.</p> <p style="text-align: center;">ಅಥವಾ</p> <p>ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ರಾಜ ಧರ್ಮಧ್ವಜನ ಮೂವರು ಹೆಂಡತಿಯರ ವಸಂತೋತ್ಸವ ವಿಹಾರ. ಹಿರಿಯ ರಾಣಿಗೆ ಉತ್ಪಲದಿಂದಾದ ಗಾಯ, ಉಪಶಮನ, ಔಷಧೋಪಚಾರ, ಉಳಿದವರು ರಾಣಿಯರಿಗಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗಾಯ, ಅವರಿಗೂ ಉಪಶಮನ, ರಾಜನಿಗುಂಟಾದ ಚಿಂತೆ, ಬೇತಾಳದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಕ್ರಮನ ಉತ್ತರ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.</p>	4 4
XVI. 36.	<p>अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत ।</p> <p>संस्कृतसाहित्ये सुभाषितानां वैशिष्ट्यपूर्णं स्थानम् अस्ति । शोभनं भाषितं, सुन्दरं भाषितं, सम्यक् भाषितम् इति वा सुभाषितम् । वेदेषु इतिहासपुराणेषु काव्येषु च सुन्दराणि लोकनीतियुक्तानि सुभाषितानि दृश्यन्ते । सुभाषितानि मानवान् सन्मार्गं नयन्ति । तानि व्यवहारचातुर्यं तत्त्वं च उपदिशन्ति । एतेषाम् अध्ययनेन ज्ञानं व्यवहारकौशलं च वर्धते । युक्तयुक्त विवेचनाज्ञानं लभ्यते ।</p>	1 × 4 = 4

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	<p>प्रश्नाः —</p> <p>i) संस्कृतसाहित्ये सुभाषितानां कीदृशं स्थानम् अस्ति ?</p> <p>ii) कानि मानवान् सन्मार्गं नयन्ति ?</p> <p>iii) कुत्र लोकनीतियुक्तानि सुभाषितानि दृश्यन्ते ?</p> <p>iv) सुभाषितानि किं किं उपदिशन्ति ?</p>	
	<p>उत्तरम् :</p> <p>i) संस्कृत साहित्ये सुभाषितानां वैशिष्ट्यपूर्णं स्थानम् अस्ति ।</p> <p>ii) सुभाषितानि मानवान् सन्मार्गं नयन्ति ।</p> <p>iii) वेदेषु इतिहासपुराणेषु काव्येषु च लोकनीतियुक्तानि सुभाषितानि दृश्यन्ते ।</p> <p>iv) सुभाषितानि व्यवहारचातुर्यं तत्त्वं च उपदिशन्ति ।</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
XVII.	<p>द्वादशवाक्यैः प्रबन्धं लिखत ।</p>	1 × 4 = 4
37.	<p>“परिसरमालिन्यम्” ।</p> <p>अथवा</p> <p>सङ्गणकयन्त्रम् ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>i) पीठिका ।</p> <p>ii) विषयनिरूपणम् ।</p> <p>iii) उपसंहारः ।</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>1</p>

[Turn over

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
XVIII.	पत्रं लिखत ।	1 × 5 = 5
38.	<p>प्रवासार्थं धनं प्रेषयितुं पितरं प्रति पत्रं लिखत ।</p> <p>अथवा</p> <p>उडुपिमण्डलस्य सर्वकारीयविद्यालयस्य छात्रः/छात्रा इति मत्वा दिनत्रयस्य विरामं सम्प्रार्थ्य मुख्योपाध्यायं प्रति विरामपत्रं लिखत ।</p> <p>उत्तरम् :</p> <p>पितरं प्रति पत्रम् ।</p> <ul style="list-style-type: none"> * सम्बोधनादि पत्रारम्भः - 1 * पत्रभागः - 2 * पत्रसङ्केत - * सकाशात्, सविधे - 2 <p>अथवा</p> <p>विरामपत्रम् ।</p> <ul style="list-style-type: none"> * सकाशात् - 1 * सविधे - 1 * विषयः - * पत्रविवरणम् । पत्रभागः । 2 पत्रसमाप्तिः । 1 	